

21 DEC 1951

## NORSK LOVTIDEND

Utgitt etter offentlig tiltak ifølge lov av 1. april 1876.

| Nr. 45 | Utgitt 8. november                                                                                                         | 1951        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
|        | <b>Innhold.</b>                                                                                                            | <b>Side</b> |
| Skr.   | om endr. av helseforskriftene for Tromsø .....                                                                             | 917         |
| »      | om at bygningsloven og brannloven skal gjelde for Tromsøysund .....                                                        | 918         |
| »      | om bygningsvedtekter for Rena bygningskommune .....                                                                        | 918         |
| »      | om regulering av Ørstavik i Ørsta m. v. samt vedtekt til § 137 i bygningsloven .....                                       | 922         |
| »      | om vedtekt til § 104, 3 i bygningsloven for Bolsøy .....                                                                   | 926         |
| Lov    | om endr. i lov om yrkesskoler for håndverk og industri .....                                                               | 926         |
| »      | om spesialskoler .....                                                                                                     | 933         |
| Res.   | om ikrafttreden av lov om spesialskoler .....                                                                              | 941         |
| Lov    | om utvidelse av grensene for kjøpstaden Trondheim .....                                                                    | 941         |
| »      | om forlenget gyldighet av og endring i midlert. lov om arbeidsvilkår for hushjelp .....                                    | 943         |
| »      | om at mellombels lov om arbeidsvilkår for arbeidrarar i jordbruket skal halda fram å gjelda, og om endringar i lover ..... | 945         |

**Skrivelse fra Sosialdepartementet.**

17. novbr.

Med hjemmel i § 4 i sunnhetsloven av 1860 med senere endringer, jfr. kgl. resolusjon av 23. mai 1947, gis herved stadfesting på vedtak av Tromsø bystyre i møte 24. mai 1951 om endring av § 33 i gjeldende helseforskrifter for Tromsø by stadfestet 11. juni 1915 med senere tillegg og endringer.

**§ 33 skal lyde:**

Ethvert utsalgssted for nærings- eller nytelsesmidler heri innbefattet byens kafeer, skal være underlagt helserådets kontroll.

For å hindre salg eller utbredelse av bedervete eller for sunnheten skadelige nærings- eller nytelsesmidler samt ishavsprodukter (produkter av isbjørn og rev fanget i polarstrøkene), skal helserådet foreta eller la foreta undersøkelser på byens torv, i utsalgsstedene samt byens kafeer og spiseforretninger og i de handlendes opplags- og tilberedningssteder.

Fangstskutenes skipperne plikter umiddelbart etter ankomsten til Tromsø å levere oppgave til Helserådet v/ Byveterinæren over antall skutte dyr og ayleveringssted for produktene av dyrene. Mottakere

17. novbr. i Tromsø by av slike produkter som foran nevnt, plikter likeledes å melde fra når de mottar produktene.

Helserådet kan når som helst forlange seg prøver av varer tilstillet.

19. novbr. **Skrivelse fra Kommunal- og arbeidsdepartementet.**

I henhold til § 1 i lov om bygningsvesenet av 22. februar 1924 og § 65 i lov om brannvesenet av 15. august 1908 bestemmer departementet i samsvar med vedtak av herredstyret i Tromsøysund, Troms fylke, 29. juni 1951 at bygningsloven og brannloven skal gjøres gjeldende for hele Tromsøya med unntak av det militære område på Skattøra, som er inntegnet på et kart som beror i departementet.

19 novbr. **Skrivelse fra Kommunal- og arbeidsdepartementet.**

I medhold av lov om bygningsvesenet av 22. februar 1924, § 3, stadfester departementet vedtak av Rena bygningskommunestyre 12. oktober 1951 om bygningsvedtekter for Rena bygningskommune, Hedmark fylke.

Vedtektene lyder så:

Vedtekt nr. 1 til § 8.

Bygningsrådet kan meddele midlertidige unntak fra bygningslovens bestemmelser i den utstrekning og på den måte som er fastsatt i lovens § 8.

Vedtekt nr. 2 til § 12.

Kommuneingeniøren tillegges de gjøremål som i bygningsloven og bygningsvedtektene er tillagt bygningssjefen, oppmålingssjefen og reguleringssjefen.

Vedtekt nr. 3 til § 13.

Bygningsrådet skal bestå av lensmannen, helserådets ordfører, kommuneingeniøren, brannsjefen samt 4 medlemmer som med varamenn velges av bygningskommunens styre.

Av de valgte medlemmer bør en være husmor og 2 bygningskyndige.

Vedtekt nr. 4 til § 17, 2.

Ved instruks tillegges bygningssjefen de gjøremål som i loven er tillagt bygningsrådet i følgende paragrafer:

120, 121, 129, 131 punkt 1, 134, 135, 136, 142, 145 punkt 1 og 153 punkt 1 og 2.

Vedtekt nr. 5 til § 28.

Bygningsrådet kan foreta mindre vesentlige endringer i den til enhver tid gjeldende reguleringsplan i den utstrekning bygningslovens § 28 punkt 2 tillater.

Vedtekt nr. 6 til § 47.

19. novbr.

Grunneieren skal godtgjøre bygningskommunen dens utlegg til gategrunn i den utstrekning og på en slik måte som foreskrevet i bygningslovens § 47.

Vedtekt nr. 7 til § 48.

1. Bebyggelse av en eiendom i regulert strøk må ikke finne sted med mindre det til eiendommen fører opparbeidet og godkjent gate, i tilfelle forsynt med kloakk etter bygningskommunestyrets nærmere bestemmelse. Det kan dog ikke kreves at gaten skal opparbeides i større bredde enn 8 meter, heri innbefattet fortau. Opparbeidelse av gate og nedlegging av kloakk som foretas av private, må gjøres etter bygningskommunens forskrifter for denslags arbeider eller anlegg. Fra disse forskrifter kan bygningskommunens styre gjøre unntak etter at uttalelse fra bygningsrådet er innhentet. Tomteeierne må i så fall ved tinglest erklæring forplikte seg til på forlangende av styret å opparbeide gate med kloakk som nevnt i første ledd.

2. Grunneierne skal refundere bygningskommunen dens utlegg til opparbeidelse av gate og nedlegging av kloakk. Grunneiernes forpliktelser skal dog ikke gå videre enn til å erstatte bygningskommunen halvparten av dens utgifter ved opparbeidelsen av gaten i en bredde av inntil 20 meter og ved nedlegging av kloakkrør av inntil 305 mm diameter.

De regler som gjelder for opparbeidelse av gater følges også når eldre veg inngår i regulert gate.

3. Erstatningsbeløpet fordeles mellom grunneierne etter lengden av hver grunns linje til gaten, hvorunder den gatestrekning som opparbeides samtidig betraktes som en enhet. Grunneier hvis eiendom ikke støter (direkte) til den gate som opparbeides, kan pålegges å delta i utgiftene hermed i forhold til den verdiøkning hans eiendom oppnår ved gateanlegget. Spørsmålet herom avgjøres ved skjønn.

4. Bygningskommunen skal selv sørge for nødvendig tinglysning angående den erstatningsplikt som påhviler en eiendom etter foranstående bestemmelser.

5. Når særlige grunner foreligger kan bygningskommunens styre frafalle den refusjon som tilkommer kommunen etter foranstående bestemmelser.

Vedtekt nr. 8 til § 57 a, punkt 1.

Hjemmelsbrev på eiendom eller rettighet som nevnt i bygningslovens § 57, 1 og 2, kan tinglyses når det blir forevist attest fra oppmålingsmyndighetene om at kart- og oppmålingsforretning er begjært og at gebyr for forretningen og tinglysingsgebyr er innbetalt.

19. novbr. Vedtekt nr. 9 til § 58.

1. Utstykking av enkelte tomter eller eiendom ved salg, bygsel eller festebrev må ikke finne sted uten bygningsrådets godkjenning.
2. Utstykking må kun foretas etter en delings- og bebyggelsesplan godkjent av bygningsrådet. Bygningsrådet kan herunder forlange seg forelagt til godkjenning tomtedelings- og bebyggelsesplan for vedkommende kvartal eller for et nærmere bestemt område.
3. Enhver som utparsellerer en eiendom eller del av denne, plikter for egen regning å bekoste alle veier (gater) som er nødvendige for utparsellering etter bygningsrådets nærmere bestemmelser.

Vedtekt nr. 10 til § 60.

Når våningshus oppføres på sted hvor offentlig kloakk ikke finnes, skal byggherren gi skriftlig erklæring om at bygningens kloakk skal tilknyttes offentlig kloakk når sådan blir anlagt.

Inntil offentlig kloakk blir anlagt kan bygningsrådet, med helserådets samtykke tillate at septiktank og synkekum anvendes.

For bygninger hvor vannklosett blir innmontert skal kloakk-avløp i alle tilfelle føres til septiktank.

Vedtekt nr. 11 til § 61.

Ingen grunn må bebygges med bygning bestemt til varig opphold for mennesker, og ingen eldre bygning innres eller tas i bruk til dette øyemed uten at det til enhver tid er tilfredsstillende adgang til godt og tilstrekkelig drikkevann. Det samme gjelder for bygninger bestemt til opphold for dyr. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet av helserådet.

Vedtekt nr. 12 til § 62.

Grunnstykker som ligger utenfor regulert strek må for å kunne bebygges, enten være beliggende ved en for offentlig ferdsel bestemt veg, eller være tilknyttet sådan ved en av bygningsrådet godkjent atkomst. For så vidt denne ikke tilhører den byggende, skal den være ham varig sikret ved tinglyst erklæring fra eier, eller på annen måte som bygningsrådet finner betryggende.

Vedtekt nr. 13 til § 63, 2.

Etter at helserådet og/eller brannstyrets uttalelser er innhentet, kan bygningsrådet forby anlegg av bedrifter og opplag som det finner særlig ildsfarlig eller forbundet med sanitære eller andre ulemper for de omboende, så som ved røyk, larm, lukt, støv eller liknende.

Disse bedrifter og bensinstasjoner kan dog tillates plasert i det område som er nevnt under reguleringsvedtekt nr. 1 C punkt 1, og etter bygningsrådets nærmere bestemmelse.

Vedtekt nr. 14 til § 70.

Markiser og liknende må på underkant ikke være lavere enn 2,0 m fra gaten. Uthengsskilter eller liknende må ikke henge lavere enn 2,5 m over gaten.

Vedtekt nr. 15 til § 81.

Det skal være hel kjeller under våningshus. Dog kan bygningsrådet i enkelte tilfelle tillate unntak.

Vedtekt nr. 16 til § 104, 3.

I rom med skråtak kan skråtaket skjære bort inntil  $\frac{1}{8}$  av den kubikkmasse som ligger lavere enn 2,50 — i eneboliger og små hus 2,35 m.

Vedtekt nr. 17 til § 104, 8.

1. Arbeidsrom o. l. — jfr. § 105 — kan tillates innredet i kjeller når golvet ikke ligger lavere enn 1,0 m under jordsmonn.
2. Intet bjelkelag eller bygningsdel av tre i beboelseshus må ligge lavere enn 30 cm over det tilstøtende terreng eller jordsmonn.

Vedtekt nr. 18 til § 112.

Stall, fjøs og grisehus må ikke bygges eller benyttes innenfor Rena bygningskommunes grense uten helserådets og bygningsrådets samtykke i hvert enkelt tilfelle.

Vedtekt nr. 19 til § 114.

Trebygning må ikke oppføres med større grunnflate enn 150 kvm. Bygningsrådet kan dog gi dispensasjon inntil 250 kv.m grunnflate når det gjelder beboelseshus på 4 leiligheter i åpen bebyggelse.

Vedtekt nr. 20 til § 122.

Bestemmelsen i denne paragraf om trelast gjelder også tilsvarende for opplag av kull og ved.

Vedtekt nr. 21 til § 132.

Den i paragraf 132 punkt 1. a. omhandlede oversiktsplan kan bygningsrådet kreve utført som situasjonskart etter paragraf 16 i Forskrifter for kart- og oppmålingsforretninger.

Gebyr for utferdigelse av situasjonskart erlegges i samsvar med forskriftenes paragraf 16 punkt 1 og beregnes etter godkjent regulativ til paragraf 57 punkt 4.

19. novbr. Vedtekt nr. 22 til § 137.

Ethvert byggeforetagende skal foreståes av en av bygningsrådet godkjent fagmann, under sådant ansvar og på sådan måte som foreskrevet i bygningslovens paragraf 137.

Vedtekt nr. 23 til § 146.

Helserådet kan påby foranstaltninger for avledning av grunnvann, over- og spillvann fra alle tomter, også sådanne som ikke er eller aktes bebygget.

Vedtekt nr. 24 til § 148.

Inngjerding av tomter og eiendommer må anmeldes til bygningsrådet som skal godkjenne så vel gjerdenes plassering som høyden, konstruksjoner og farge.

Vedtekt nr. 25 til § 150.

Bygningsrådet kan i den utstrekning det anser det nødvendig gi pålegg til vedkommende eier om de forhold som er omtalt i bygningslovens paragraf 150.

19. novbr.

**Skriv frå Kommunal- og arbeidsdepartementet.**

I medhald av § 27 i lov om bygningsvesenet frå 22. februar 1924 stadfester departementet vedtak frå Ørsta heradstyre, Møre og Romsdal fylke, seinast i møte 15. august 1951, jfr. vedtak frå heradstyret i møte 29. desember 1950 om regulering av Ørstavik.

Vidare har departementet, i medhald av § 3 i lova, stadfesta heradstyrevedtaket om vedtekter i tilknytting til reguleringsplanen og vidare vedtekt til § 137 i bygningslova.

Vedtektene lyder så:

§ 1. På planen er det regulerte området avmerkt med ei reguleringsgrense. Innanfor denne grenselina skal husa plasserast i samhøve med gater og plassar slik som det er vist på planen.

§ 2. Busetnaden innanfor det regulerte arealet er delt i:

A. Murbygg.

B. Trebygg.

C. Industristrok.

A. *Murbygg.*

§ 3. Bygningane skal først opp av mur eller betong med skilje mellom kvar høg av brannfaste materialer.

§ 4. Husa kan innreist til bustader, forretningar, lagerrom, veksemder eller til anna bruk som etter bygningsrådets skjønn ikkje fører med seg ulemper for grannane.

Slike forretningar, lagerrom, verksemder o. s. b. som ein kan 19. novbr. vente vil føre ulemper med seg, kan bygningsrådet vise til industristroket eller andre strok som vert regulerte til industristrok.

### § 5.

1. Alle kvartal og frittliggjande blokker skal først opp med dei dimensjonar som er vist i planen.
2. På planen er det vist med tal kor mange høgder dei ymse bygningar kan ha. Byggehøgda vert rekna frå det planerte gate-nivået i midten av køyrebanda rett ut for det hushyrne som ligg høgast, og må ikkje vere over 4 m for hus med 1 høg, 7 m for 2 høgder, 10 m for 3 høgder og 13 m for hus med 4 høgder.
3. Når det er tilrådeleg for ljostilhøva og for utsjånaden mot gate og gardsrom, kan bygningsrådet gå med på brigde av reglane i pkt. 1 og 2. Slike brigde må vere i samsvar med bygningslova. Slike brigde må godkjennast av helserådet, og når det gjeld større høgder også av brannstyret.

Når bygningsrådet gjer unntak frå byggjedjupn og byggjehøg, skal det sendast melding til vedkomande departement om kva brigde som er gjort.

Dersom bygningsrådet gjev løyve til å føra opp bygningar i færre høgder enn det som er føresetnaden på planen, og når det er tanken å føra opp bygninga i full høgde seinare, må konstruksjonane frå fyrst av dimensjoneras slik at ein seinare kan bygge i full regulert høgde. Det må sendast inn byggjemelding og teikningar for heile det prosjekterte bygget.

### B. Trebygg.

#### § 6.

1. Bygningane må plasserast i tilhøve til gater og plassar slik som er vist på planen. Bygningsrådet kan gje løyve til å drage bygningane lenger inn på tomta.
2. Der planen viser rekkjehus eller kjedehus, kan bygningsrådet gje løyve til å føre opp frittliggjande bygningar. Den lovfeste avstanden til grannegrensa må då haldast.
3. Over to granneeigedomar kan det først opp eit dobbelthus, vertikalt delt etter grensa, eller to einskildhus samanbygde, utan brannngavl, når det samla byggjearealet på eigedomane ikkje kjem over 150 m<sup>2</sup>.

#### § 7.

Busetnaden skal vere i villastil med bustadhus på opp til 2 fulle høgder, og uthus, garasjer eller fløybygningar i 1 høgde. Raft-høgda for 2-høgda hus må ikkje vere over 7 m og mønehøgda ikkje over 9 m. For 1-høgda hus må rafthøgda ikkje vere over 4 m. Høgda til rafta og til høgste punktet på den utvendige treveggen skal

19. novbr. mælast frå det planerte grunn-nivået, slik som det vert fastsett av bygningsrådet.

### § 8.

1. Storleiken på bustadhuset kan vere opp til 15 % av tomtearealet, på kvar tomt må det likevel ikkje byggjast meir enn 150 m<sup>2</sup>. Garasjer, uthus og fløybygningar kan førast opp med det areal som er oppsett på planen.
2. Når serlege grunnar talar for det, kan bygningsrådet gjere unntak når det ikkje kjem i strid med bygningslova eller dei vanlege vedtekter for Ørsta. Sameleis kan bygningsrådet gå med på avvik frå den tomtedeling som er oppsett når det berre er i harmoni med busetnaden og planen i det heile.

§ 9. Butikkar, lager, mindre verkstader o. s. b. kan innreiast der det etter bygningsrådets skjønn ikkje vert til ulempe for dei som bur kringom. Sameleis kan det gjevast løyve til å setje opp bensinstasjonar der det etter bygningsrådets skjønn er trong til det, når det berre ikkje fører med seg serlege ulemper for trafikken.

### C. Industriareal.

§ 10. Det arealet som skal leggjast ut til industri, er på planen vist med grå farge med skråskrafur. Innanfor dette området kan arealet delast opp etter som det høver for dei einskilte verksemdar, etter grenser som i kvart einskilt høve skal godkjennast av bygningsrådet. Så langt råd er skal parsellane ha regelrett form.

§ 11. Art og utforming av dei ymse anlegg skal i kvart einskilt høve godkjennast av bygningsrådet. Verksemdar som kan tenkjast å føre serlege ulemper med seg, kan bygningsrådet vise til andre delar av det regulerte industriarealet.

§ 12. Der planen syner isolasjonsbelte (prikka), kan det ikkje byggjast.

### § 13.

1. Husa skal vere av brennfaste materialer, og kan vere opp til 3 høgder.
2. I det som er fastsett i pkt. 1, kan bygningsrådet gje løyve til brigde når det berre er i samsvar med bygningslova.

§ 14. I industristroket skal det ikkje setjast opp bustadbygg. Bygningsrådet kan likevel gjere unntak for dette, etter at helse- rådet har sagt si meining om spørsmålet.

§ 15. Inngjerding av tomtene må meldast til bygningsrådet, som skal godkjenne plasering, høgde, konstruksjon og farge på gjerdet. Der isolasjonsbelte og industritomter støyter i hop, set ein gjerdet mellom tomt og isolasjonsbelte.

Samanhengande gjerde må ha eins høgd, konstruksjon og farge. 19. novbr.  
Mot gatene kan isolasjonsbeltet inngjerdast berre med låge park-  
gjerde.

#### *D. Almenne føresegner.*

##### § 16.

1. Forhagar, mellomrom mellom frittstående blokker, gardsrom o. s. b. må få ei tiltalande utforming og handsaming. Bygningsrådet kan krevje utarbeidd ein sams plan for desse område, som viser uthus, planting, turkeplassar, plass for boskasser o. l.
2. Berre når bygningsrådet gjev samtykke til det, kan ein gjerde inn forhagar og grøne-belte. Slikt samtykke må til om ein også vil setje delingsgjerder i tomtegrensa.
3. Med samtykke av helserådet og brannstyret kan bygningsrådet gje løyve til å føre opp ei garasjebygning på 1 høgd for heile kvartalet i det indre av kvartalet, så fram det på ein tilfredsstillande måte kan passe inn i situasjonsplanen.

##### § 17.

1. Det kan ikkje byggjast på nokor tomt før det ligg føre godkjend tomtedeling for heile kvartalet. Bygningsrådet kan krevje utarbeidd byggeplan med høgderiss for heile kvartalet før meldinga om eit einskilt bygg vert oppteken til drøfting.
2. Bygningane skal ha fasade-utstyr til alle sider. Det skal vere fasadepuss på slike branngavlar som etter bygningsrådets skjønn vert ståande synleg meir enn 1 år.

##### § 18.

1. Bygningane skal ha sadeltak eller valmtak. Takvinkelen må ikkje vere over 35°.
2. Frå reglane i pkt. 1, kan bygningsrådet gjere unntak når serlege grunnar talar for det.
3. Takoppbygg i samsvar med bygningslova kan ein føre opp når bygningsrådet gjev sitt samtykke til det. Unntaksvis kan bygningsrådet gje løyve til innreiing av loft til varande bustadsrom. I kvart einskilt høve må helserådet og brannstyret føreått seie si meining om spørsmålet. Nedskjeringar eller vindauge i takflata, takluker unnatekne, er ikkje tillate.
4. Med bygningsrådets samtykke kan det byggjast heilt til grannegrensa utan branngavl og med ljusopningar i denne veggen, når grannane vert samde om det, og når det ligg føre ei tinglyst fråsegn som trygdar at avstanden mellom bygningane på dei to eigedomane vert lik summen av dei turvande avstander til grannegrense. Bygningsrådet kan og gjere vedtak om at bygningane skal plaserast slik.

19. novbr. § 19. For offentlege bygningar som er avmerkte på planen, gjeld ikkje føresegnene om bygningsdjupn og talet på høgder når bygningane vert oppførde av mur eller betong.

§ 20. Når bygningsrådet drøfter byggemeldingar, må det alltid ha for auge at busetnaden får ei god form og materialhandsaming, og at bygningar i same bygningsrekke får ei harmonisk utforming.

§ 21. Det er ikkje tillate å ha framspringande tropper på bygningar som står i gatelina.

§ 22. Fargen på hus og gjerde skal godkjennast av bygningsrådet.

§ 23. Jamsides desse vedtektene gjeld bygningslova og dei vanlege bygningsvedtektene for staden.

§ 24. Etter at desse vedtektene er sette i verk, er det ikkje tillate ved private servituttar å få i stand tilhøve som strider mot vedtektene.

Vedtekt til bygningslovens § 137.

Alle byggjearbeid skal leidast av ein av byggjerådet godkjend fagmann, som er ansvarleg for at arbeidet vert rett og fagmessig utført. Byggjerådet kan setje opp reglar for slik godkjenning. Godkjenninga kan når som helst kallast attende av byggjerådet, dersom vedkomande ikkje oppfyller dei krav som må stillast til dugleik og pålitelegheit. Ved ombyte av ansvarshavende eller byggherre må byggjerådet alltid varslast skriftleg.

23. novbr. **Skrivelse fra Kommunal- og arbeidsdepartementet.**

I medhold av § 3 i lov om bygningsvesenet av 22. februar 1924 stadfester departementet vedtak av Bolsøy herredstyre, Møre og Romsdal fylke, i møte 2. mai 1951 om vedtekt for Bolsøy til bygningslovens § 104, 3.

Vedtekten lyder slik:

I rom med skråtak kan skråtaket skjære bort inntil  $\frac{1}{8}$  av den kubikkmasse som ligger lavere enn 2,50 m — i eneboliger og små hus 2,35 m.

23. novbr. **Lov om endringer i lov av 1. mars 1940 om yrkesskoler for håndverk og industri.**

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:  
at Oss er blitt forelagt Stortingets vedtak av 9. november 1951 sålydende:

I. I lov av 1. mars 1940 om yrkesskoler for håndverk og industri skal følgende bestemmelser lyde:

§ 1. Yrkesskoler for håndverk og industri har til formål 23. novbr.

1. å gi praktisk og teoretisk utdanning for yrkesarbeidere i til- Nr. 1.

slutning til den opplæring som gis i ervervsverksted eller på arbeidsplass,

2. å gi teknisk og almindennende undervisning for utdanning av teknikere.

Undervisningen går for seg dels i regulær skole, dels i kurser.

Skolene organiseres slik at de gir elevene mulighet for å arbeide seg fram til høgre yrkesutdanning gjennom undervisningens forskjellige trin og med støtte i praksis.

§ 2. Yrkesskoler som går inn under denne lov er: Skoler som gir undervisning før læretida (kapitel II). Skoler som gir undervisning i læretida (kapitel III). Skoler som gir undervisning etter læretida (kapitel IV). Skoler som gir teknisk og almindennende undervisning (elementærtekniske skoler, tekniske fagskoler og tekniske skoler, kapitel V og VI).

Hvis forholdene på stedet eller innen yrkene gjør det ønskelig, kan flere grupper av skoler slås sammen i én skole.

§ 3, første ledd.

Undervisning i praktiske ferdigheter går for seg i skoleverksted. Så langt råd er skal den finne sted under liknende forhold som i bedrift eller på arbeidsplass.

§ 4, sjette ledd.

Enhver som driver eller akter å drive skolemessig eller kursmessig opplæring i håndverks- og industrifag som ervery, plikter å melde dette til Overstyret, og må ikke drive opplæringen uten godkjenning fra Overstyret som fastsetter de vilkår for virksomheten som det finner nødvendig. Overtredelse straffes med bøter.

§ 5, annet ledd.

Kongen kan bestemme at den grunn, bebygd eller ubebygd, som en yrkesskole trenger til byggetomt, veg, vann og kloakk til skole, internat, lærerboliger og til idrettsplass, kan kreves avstått mot erstatning etter skjønn dersom minnelig overenskomst ikke kan oppnås.

§ 7. Undervisningen skal ta sikte på å dyktiggjøre elevene for det yrke eller de yrker som skolen er opprettet for. Hovedvekten må legges på den faglige undervisning. Den skal gi elevene de praktiske ferdigheter og teoretiske kunnskaper som er nødvendige for deres yrke, og som de ikke i alminnelighet kan vente å få gjennom sitt arbeid i verksted eller på arbeidsplass. Den skal ta sikte på å gi kunnskaper som kommer elevene til direkte nytte i arbeidslivet. Undervisningen må være stemt etter elevenes modenhetsgrad.

23. novbr.

§ 10, annet ledd.

Nr. 1.

I skoler som gir undervisning i læretida (læringskoler), er elevene fritatt for skolepenger. Om størrelsen av skolepengene ved andre yrkesskoler treffer Stortinget avgjørelse.

§ 11, annet, tredje og fjerde ledd.

Forsømmer en elev undervisningen gjentatte ganger uten grunn trass formaning og advarsel, kan rektor (styreren) illegge eleven disiplinær-straff.

Ved læringskoler og verkstedskoler gjelder:

Etter samråd med elevens lærere, foreldre eller foresatte, og i tilfelle yrkesutvalg og arbeidsgiver kan rektor (styreren) nekte en elev å fortsette skolegangen, hvis elevens oppførsel eller forhold øver skadelig innflytelse på de andre elever, hvis eleven viser manglende flid og interesse, hvis elevens fremgang ikke er tilfredsstillende eller hvis eleven viser seg uskikket for yrket. Melding om slike avgjørelser skal gis til skolens styre og i tilfelle til elevens arbeidsgiver.

Ved andre skoler som hører under denne lov, er det lærerrådet som treffer avgjørelsen.

#### *D. Styrere, lærere og andre tjenestemenn.*

§ 13. Hvor Kongen ikke har fastsatt noe annet, tilsettes etter offentlig konkurranse:

1. Rektor og styrere i hovedstilling av Overstyret etter innstilling fra skolens styre og uttalelse av Yrkesopplæringsrådet.
2. Lærere i full post av Overstyret etter innstilling fra skolens styre. Ved tilsetting av yrkeslærere i skoleverksteder har vedkommende yrkesutvalg forslagsrett. Sluttes styret seg ikke til yrkesutvalgets forslag, skal saken legges fram for dette på nytt for styrets innstilling går til Overstyret.
3. Kontor- og bibliotekfunksjonærer m. fl. av Overstyret etter innstilling fra styret.
4. Vaktmestre, varmemestre og laboranter av skolens styre etter innstilling fra rektor (styrer).

Tilsetting av de under 1—3 nevnte tjenestemenn skjer på vilkår som fastsatt i lov om offentlige tjenestemenn av 15. februar 1918 med senere endringer og tilhørende reglement. Det samme gjelder tilsetting ved statsinstitusjoner av de under punkt 4 nevnte tjenestemenn. Styrere i bistilling tilsettes av Overstyret etter innstilling fra skolens styre. Timelærere og lærere antatt til å forestå en spesialundervisning i et kurs tilsettes av styret med melding til Overstyret. Vikarer for inntil 3 måneder antas av skolens styre, for lengre tid av Overstyret, dersom dette har tilsettingsmyndigheten.

Timelærere og lærere som ikke er fast tilsatt, kan styret si opp med 3 måneders varsel. Oppsigelsen må godkjennes av Overstyret. Nr. 1.

Skolens styre skal anta en lege til å føre tilsyn med skolens sunnheitsforhold. Overstyret gir regler for hans virksomhet som skolelege. Overstyret kan for kortere kurser samtykke i unntak fra bestemmelsen i dette ledd.

§ 17, annet og tredje ledd.

I hvert fylke skal det være en yrkesskolenemnd som skal ha til oppgave å fremme og samordne yrkesopplæringa i fylkets herreder og byer. Reglementet for nemndenes oppnevning, sammensetning og virksomhet fastsettes av Overstyret.

I en kommune eller gruppe av kommuner kan formannskapet(ene) oppnevne kommunal eller samkommunal yrkesskolenemnd. For nemndenes sammetning og virksomhet gjelder tilsvarende regler som for fylkesyrkesskolenemndene. Såfremt det i kommunen(e) ikke er mer enn én skole som hører under denne lov, kan styret for skolen fungere som yrkesskolenemnd.

§ 18. Hver skole skal ha et særskilt styre. Hvor det anses hensiktsmessig, kan forskjellige skoler eller grupper av skoler ha samme styre.

For statsskoler, fylkeskommunale skoler, samkommunale skoler og grupper av skoler bestemmer Overstyret hvordan styret skal sammensettes. For andre skoler gjelder disse regler:

Av styrets medlemmer skal minst halvparten representere praktiske yrker som går inn under skolens undervisning, med representanter både for arbeidsgivere og arbeidere.

Av medlemmene velger:

|                                                     |   |
|-----------------------------------------------------|---|
| Overstyret .....                                    | 1 |
| Kommunestyret .....                                 | 2 |
| Yrkesutvalgene (§ 20) .....                         | 2 |
| (1 arbeidsgiver og 1 arbeider.)                     |   |
| Lærerrådet når antall faste lærere er minst 5 ..... | 1 |

Skolens rektor (styrer) er selvskrevet medlem. Som Overstyrets eller kommunestyrets representanter kan skolens lærere ikke velges.

Såfremt skolens størrelse eller fagavdelingenes antall gjør det ønskelig, kan Overstyret bestemme at styret skal økes med 2 medlemmer, valgt av yrkesutvalgene, som da i alt velger 4 medlemmer (2 arbeidsgivere og 2 arbeidere).

Har en skole ikke yrkesutvalg eller bare en forenklet ordning med slike utvalg (§ 20), velger kommunestyret arbeidsgivernes og arbeidernes representanter, etter forslag av de stedlige organisasjoner om det er sånne på stedet.

23. novbr. Medlemmene velges for 4 år. I de første 4 år etter første gangs Nr. 1. valg uttrer de årlig i denne rekkefølge: Overstyrets representant, lærernes representant, kommunestyrets representanter og yrkesutvalgenes representanter.

For hvert av de valte medlemmer velges en varamann. Styret velger selv formann og nestformann for ett år om gangen. Rektor (styrer) og lærernes representant kan ikke velges. Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene møter. I tilfelle stemmelikhet gjør formannens stemme utslaget.

§ 19. Styret fører tilsyn med skolens virksomhet, påser at den best mulig fyller sin oppgave og varetar dens tarv på beste måte. Særlig skal styret:

1. på grunnlag av normalplaner fastsatt av Overstyret gi reglement om skolens alminnelige ordning, undervisningstid, elevtall, lokaler, undervisningsmateriell m. v., og utarbeide fullstendige undervisningsplaner med timestfordeling og bestemmelser om orden og disiplin.
2. Uttale seg om mulige framlegg til endringer i skolens plan og om oppretting av nye klasser, nye fagavdelinger, tilleggskurser o. l.
3. Innen den frist Overstyret har satt, sende til dette, til kommunestyret, Yrkesopplæringsrådet og fylkets yrkesskolenemnd melding om skolens virksomhet i det forløpne skoleår, til Overstyret og kommunestyret dessuten ekstrakt av regnskap og forslag til budsjett for kommende budsjettermin. For så vidt forslaget til budsjett omfatter oppretting av nye fagavdelinger eller klasser, sendes budsjettforslaget også til fylkets yrkesskolenemnd.
4. Se til at skolens regnskap blir revidert som bestemt for statens eller kommunens øvrige regnskaper.
5. Foreta utdeling av friplasser og stipend.
6. Gi innstilling om tilsetting av styrer, lærere og andre tjenestemenn som det ikke har tilsettingsmyndighet for.
7. Tilsette vaktmestere, varmemestere, laboranter, timelærere, lærere til spesialundervisning i et kurs og vikarer for inntil 3 måneder. Over styrets forhandlinger føres møtebok. Styret skal samarbeide med yrkesutvalgene om hvert spørsmål av betydning for undervisningen i vedkommende yrke.

For statsskoler, fylkeskommunale skoler, samkommunale skoler og grupper av skoler med felles styre gjelder reglene i denne paragraf med de endringer Overstyret fastsetter.

§ 20. Ved skoler som gir undervisning før læretida og i læretida (kapitel II og III) skal det opprettes rådgivende yrkesutvalg for hvert yrke eller for grupper av yrker som er representert ved

skolen. Hvert yrkesutvalg har 3 medlemmer, to valt av arbeidernes 23. novbr. og arbeidsgivernes stedlige organisasjoner i yrket — om dette ikke Nr. 1. er mulig, av tilsvarende distriktsorganisasjoner — og det tredje medlem av styret. Funksjonstida for yrkesutvalgenes medlemmer er 4 år. Det annet år etter første gangs valg trer styrets samtlige representanter ut, tredje år etter første gangs valg arbeidsgivernes samtlige representanter og fjerde år etter første gangs valg arbeidernes samtlige representanter.

Hvert yrkesutvalg velger selv formann for ett år om gangen.

Skolens rektor (styrer) og vedkommende yrkeslærer deltar i yrkesutvalgets møter, men har ikke stemmerett. Har en yrkesavdeling flere yrkeslærere, bestemmer yrkesutvalget om alle, eller en valt av dem skal delta.

Overstyret fastsetter instruks for yrkesutvalgene. Det kan treffe bestemmelse om en forenklet ordning av yrkesutvalg, hvor forholdene gjør det ønskelig.

For andre skoleslag som hører under denne lov, bestemmer Overstyret om det skal opprettes yrkesutvalg og gir regler for dets oppnevning, sammensetning og virksomhet.

#### § 23, annet ledd.

Arbeiderrepresentantene og arbeidsgiverrepresentantene i yrkesutvalgene velger hver for seg representanter i styret.

§ 24. Skoler som gir undervisning i skoleverksteder før læretida, kalles forskoler. Skolene skal gi ungdom så meget kjennskap til maskiner, verktøy, materialer og arbeidsmåter og så megen praktisk ferdighet i yrket at de med større utbytte kan begynne som lærlinger. En elev som viser seg uskikket for yrket, bør i den utstrekning det er mulig, få høve til å prøve seg i annet yrke som er representert ved skolen.

Forskoler kan skipes i yrker hvor behovet for lærlinger er så stort at det kan dannes en klasse på minst 5 elever. Elevtallet i en klasse må ikke uten Overstyrets samtykke overstige 15.

Vilkår for opptaking er at elevene har fylt 14 år og er utskrevet fra folkeskolen i samhøve med bestemmelsene i landsfolkeskolelovens § 12, 4 og byfolkeskolelovens § 13, 4. Utdanning i verkstedsskole fritar ikke for obligatorisk framhaldsskole.

#### § 25. Den alminnelige forskole varer 1 år.

I yrker hvor det finnes ønskelig, kan det på de alminnelige forskoler bygges videregående kurser av ½—1 års varighet (utvidede forskoler).

Såfremt forholdene innenfor et enkelt yrke umuliggjør eller i vesentlig grad vanskeliggjør en fullstendig lærlingeutdanning i bedrift eller på arbeidsplass, kan det skipes hel dags skole med daglig undervisning i 3 år (fullstendige verkstedsskoler).

23. novbr. Undervisningen omfatter praktisk opplæring og teoretisk undervisning. Regler om skolenes ordning, fagkrets, opplæringsstoff og timetall i de enkelte fag, og eksamensordning gis i normalplan av Overstyret (jfr. § 6).

Nr. 1. § 28. Skoler som gir undervisning i læretida, kalles lærlingeskoler. Disse skolars formål er:

1. å gi teoretiske kunnskaper som yrkesarbeidere bør skaffe seg i læretida, men som de ikke får i bedrift eller arbeidsplass (teoretiske lærlingeskoler).
2. å gi — om nødvendig eller hensiktsmessig — i tillegg til de teoretiske kunnskaper supplerende praktisk opplæring i skoleverksteder (praktiske lærlingeskoler).

#### § 30, første ledd.

Lærlingskolen kan være kveldskole med 10 timer ukentlig undervisning i inntil 9 måneder av året, fordelt med 2 timer daglig i 5 ukedager. Hvor forholdene gjør det ønskelig, kan en fordele undervisningstida med flere timer på færre dager, eller en kan legge dem til én ukedag. I siste tilfelle må undervisningen uten Overstyrets samtykke ikke vare lenger enn 7 timer.

### Kap. V.

#### Elementærtekniske skoler og tekniske fagskoler.

§ 45. Elementærtekniske skoler har som formål å gi almen-dannende og elementær teknisk undervisning for arbeidere og funksjonærer ved anlegg og ved industrielle bedrifter.

Skolenes varighet er 10 måneder med 6 timers daglig undervisning og med adgang til tegne- og laboratorieøvelser om ettermiddagen.

Undervisningsfagene er i alminnelighet norsk, regning og utmålingslære, tegning, naturfag, mekanikk, maskinlære, bokførsel og kalkulasjon, yrkeslære med praktiske øvelser.

For å bli opptatt må vedkommende ha fylt 17 år og være utskrevet fra folkeskolen i samhøve med bestemmelsene i landsfolkeskolelovens § 12, 4 og byfolkeskolelovens § 13, 4. Fortrinsvis opptas aspiranter med praksis.

#### § 46, annet ledd.

Skolene er to-årige dagskoler med undervisning delt mellom verkstedarbeid og teoretiske fag.

#### § 49. Den tekniske skoles varighet er 2 år.

For elever som har bestått avgangseksamen i den to-årige skole, skal det være høve til å fortsette i et tredje skoleår som gir videregående undervisning i almen-dannende og tekniske fag m. m.

§ 51, litra b.

23. novbr.

Nr. 1.

At aspiranten har gått gjennom en praktisk læretid av minst 2 års varighet og av det slag at den kan godkjennes som grunnlag for den fagavdeling aspiranten ønsker å søke. Aspiranten må samtidig ha gått på læringskole om det er en slik skole på stedet. Overstyret fastsetter nærmere bestemmelser om den praktiske læretid, og kan samtykke i at aspiranter med kortere praksis enn 2 år kan opptas når rent spesielle forhold tilsier det.

II.

Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, liksom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 23. november 1951.

HAAKON

(L. S.)

Oscar Torp

Leif Østern

Lov om spesialskoler.

23. novbr.

Nr. 2.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets vedtak av 9. november 1951 sålydende:

Kapitel 1. Formål og skoleslag.

§ 1. Staten sørger for det nødvendige antall av:

1. skoler for barn og ungdom som bare med lite utbytte kan følge undervisningen i folkeskolen eller de vanlige skoler for ungdom fordi de
    - a. er døve eller har sterkt nedsatt hørsel,
    - b. er blinde eller har sterkt nedsatt syn,
    - c. har små evner, eller
    - d. har tale-, lese- eller skrivevansker.
  2. skoler for barn og ungdom med tilpasningsvansker, som etter vedtak av verjerådet med heimel i lov av 6. juni 1896 om behandlingen av forsømte barn besluttet anbrakt i slike skoler. De under nr. 1—2 nevnte skoler kalles i denne lov spesialskoler.
- § 2.
1. Av spesialskoler skal det være de skoler som er nevnt under nr. 2—4.
  2. Skoler for barn og ungdom med slike sanse- eller evnemangler som er nevnt i § 1 nr. 1 a—c, er barneskoler og framhalds- og yrkesskoler.

23. novbr.

Nr. 2. Barneskolene gir så vidt mulig undervisning i folkeskolens fag, med de støttefag som er nødvendige på grunn av sanse- eller evnemanglene.

Framhalds- og yrkesskolene gir videregående almindannende undervisning og yrkesopplæring med nødvendige teoretiske støttefag.

3. Skoler for barn og ungdom med tale-, lese- eller skrivevansker gir, foruten den spesialopplæring som er nødvendig for å avhjelpe vanskene, undervisning i vanlige skolefag. Barn som etter sin alder skulle gå i folkeskolen, får undervisning i folkeskolens fag.

4. Skoler for barn og ungdom med tilpasningsvansker er barne-skoler og yrkesskoler.

Skolene skal gi elevene en oppdragelse og vegledning som tar sikte på å avhjelpe deres tilpasningsvansker.

Barneskolene gir undervisning i folkeskolens fag.

Yrkesskolene gir yrkesopplæring med nødvendige teoretiske støttefag, og videregående almindannende undervisning.

Elever som ikke har fylt 15 år, skal være i barneskole.

5. Elever i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker kan av styreren få tillatelse til å søke andre almindannende skoler og yrkesskoler. De står i så fall fremdeles under spesialskolens tilsyn og kontroll, selv om skolegangen medfører at de tar opphold utenfor denne.

§ 3. Planer og reglementer for Statens spesialskoler blir fastsatt av Overstyret.

§ 4. Overstyret kan gi tillatelse til at andre enn Staten oppretter og driver spesialskoler.

Planer og reglementer for disse skoler må godkjennes av Overstyret, som også fastsetter de nærmere vilkår for tillatelsen.

Overstyret kan ta tillatelsen tilbake.

## Kapitel 2. Administrasjon og tilsyn.

§ 5. Det departement som er overstyret for folkeskolen, er overstyret for spesialskolene.

Overtilsynet utøves av en direktør, utnevnt av Kongen.

Tilsynet med kristendomsundervisningen ordnes etter tilsvarende regler som gjelder for folkeskolen.

Den som blir utnevnt til direktør for spesialskolene, må fylle de krav som § 9 første ledd stiller til lærere i teoretiske fag, og ha erfaring i administrativt arbeid.

Kongen fastsetter instruks for direktøren.

§ 6. Enhver spesialskole skal ledes av en styrer.

23. novbr.

Styreren må fylle de krav som § 9 første ledd stiller til lærere i teoretiske fag, og må som regel ha arbeidet minst 3 år ved spesialskole. § 9, tredje ledd, gjelder tilsvarende.

Styrer ved statsskole blir tilsatt av Kongen. Tilsetting av styrer ved skole som er nevnt i § 4, må godkjennes av Overstyret.

§ 7. Ved enhver spesialskole skal det tilsettes en lege, som fører tilsyn med sunnhetsforholdene.

Tilsynslege ved statsskole blir tilsatt av Overstyret.

Tilsetting av tilsynslege ved skole som er nevnt i § 4, må godkjennes av Overstyret.

§ 8. Ved enhver spesialskole skal det være et tilsynsutvalg på 3 medlemmer.

Overstyret oppnevner medlemmene av tilsynsutvalgene. De nærmere bestemmelser om utvalgenes oppgaver og medlemmenes oppnevning og funksjonstid fastsettes ved instruks som gis av Overstyret.

### Kapitel 3. Lærere og lærerråd.

§ 9. Lærer i teoretiske fag ved spesialskole må ha avlagt lærerprøve. Han må dessuten ha spesialutdanning i undervisning av barn og ungdom med slike mangler eller vansker som er nevnt i § 1.

Lærer i praktisk fag ved spesialskole må ha utdanning som lærer i faget.

Overstyret kan i det enkelte tilfelle dispensere fra kravene i første og annet ledd.

Overstyret sørger for at det blir gitt slik spesialutdanning som nevnt i første ledd.

Lærere i fulle poster ved statsskole blir tilsatt av Overstyret. Det øvrige personale ved statsskole blir tilsatt av direktøren for spesialskolene eller av styreren, etter nærmere regler som Overstyret fastsetter.

Tilsetting av lærere i fulle poster ved skole som nevnt i § 4, må godkjennes av Overstyret.

§ 10. Ved enhver spesialskole skal det være et lærerråd som består av styreren og de lærere som har fulle poster. Styreren er formann.

### Kapitel 4. Instruksler.

§ 11. Overstyret fastsetter instruksler for styrere, tilsynsleger, lærerråd, lærere og det øvrige personale ved statsskolene.

Instruksler for styrere, tilsynsleger, lærerråd og lærere i fulle poster ved de skoler som er nevnt i § 4, må godkjennes av Overstyret.

23. novbr.

Nr. 2.

Kapitel 5. *Rett og plikt til å delta i undervisning.*

## § 12.

1. Barn i alderen fra 7 til 16 år som blir hemmet av slike sanse- eller evnemangler som er nevnt i § 1, nr. 1 a—c, har rett og plikt til å delta i undervisning ved de barneskoler som er nevnt i § 2, nr. 2, dersom de har slike evner at de kan dra nytte av undervisningen.

For døve og tunghørte barn er skoletiden 8 år. For de øvrige barn er den 7 år.

- bog 1. Barn som fyller 16 år uten å ha fått skolegang av slik varighet som bestemt i foregående ledd, kan fortsette ved barneskolen i inntil 2 år, om barnets foresatte ønsker det, og Overstyret samtykker.

- opp -ver 2. Ungdom i alderen fra 16 til 21 år har, under de forutsetninger som er nevnt i nr. 1, første ledd, rett til undervisning ved de framhalds- og yrkesskoler som er nevnt i § 2, nr. 2.

Evneveik ungdom har også plikt til å delta i slik undervisning. Skoletiden er 5 år for blind og svaksynt ungdom, og ellers 3 år.

- ving 1. Overstyret kan samtykke i at ungdom som fyller 21 år uten å ha fått skolegang av slik varighet som nevnt i foregående ledd, fortsetter ved skolen i inntil 2 år.

1. som 3. Barn og ungdom som blir hemmet av slike vansker som er nevnt i § 1, nr. 1 d, har rett til den nødvendige opplæring ved de skoler som er nevnt i § 2, nr. 3, dersom de har slike evner at de kan dra nytte av opplæringen.

Kapitel 6. *Melding. Opptaking, overflytting og utskrivning.*

## § 13.

1. Ethvert skolestyre skal sende melding til overtilsynet for folkeskolen om barn og ungdom som bor i vedkommende herred eller by, og som antas å ha skoleplikt etter § 12, nr. 1—2. Overtilsynet for folkeskolen skal sende meldingene videre til direktøren for spesialskolene.
2. Når et verjeråd med heimel i lov av 6. juni 1896 om behandlingen av forsømte barn, beslutter å anbringe et barn eller en ungdom i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, skal det sende melding til direktøren for spesialskolene med anmodning om opptaking.

Overstyret gir nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragraf.

1. § 14. Direktøren for spesialskolene avgjør i hvert enkelt tilfelle om et barn eller en ungdom skal opptas i en spesialskole, og i tilfelle i hvilken.

Ingen kan opptas i skole for barn og ungdom med tilpasnings- 23. novbr.  
vansker uten at det er truffet vedtak om det etter lov av 6. juni 1896 Nr. 2.  
om behandlingen av forsømte barn, med mindre vedkommende er  
under 18 år og foreldrene ønsker det. Bestemmelsene i § 15, 1. og 3.  
ledd gjelder også for elever som er anbrakt i skole for barn og ung-  
dom med tilpasningsvansker uten vedtak av verjeråd.

Direktørens avgjørelser etter første ledd skal, så vidt mulig,  
treffes etter at vedkommendes karakter og evner er blitt prøvet.

Overstyret gir nærmere regler om prøving, opptaking og inn-  
kalling.

§ 15. Direktøren for spesialskolene treffer avgjørelse om ut-  
skriving av elever fra spesialskolene etter at styreren og lærerrådet  
har uttalt seg.

Eleve ved en av de skoler som er nevnt i § 2, nr. 2, kan utskrives  
selv om ikke opplæringen har vart så lenge som bestemt i § 12, nr.  
1—2, dersom det viser seg at eleven ikke har slike evner at han kan  
dra nytte av opplæringen. Det samme gjelder dersom det er grunn  
til å anta at eleven med tilfredsstillende utbytte vil kunne følge under-  
visningen i folkeskolen eller de vanlige skoler for ungdom.

Eleve i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker kan  
utskrives på prøve. I prøvetiden står eleven under skolens tilsyn  
og kontroll, og kan når som helst, etter beslutning av direktøren for  
spesialskolene, innkalles til skolen igjen. Beslutning om gjenopp-  
taking kan treffes av styreren, dersom det er fare ved utsettelse.  
Beslutningen må i så fall forelegges direktøren for spesialskolene  
til godkjenning. Når tilpasningsvanskene må antas å være avhjulpet,  
og senest ved det fylte 21 år, skal eleven utskrives med endelig  
virkning.

§ 16. Eleve ved skole som er nevnt i § 2, nr. 2—3 kan, etter be-  
slutning av direktøren for spesialskolene, fjernes fra skolen for en  
bestemt tid eller for godt, dersom det er nødvendig for å opprett-  
holde orden og disiplin eller for å beskytte de andre elevene mot  
skadelig påvirkning.

§ 17. Når hensynet til rasjonell utnytting av skolene eller av  
elevenes evner gjør det ønskelig, kan direktøren for spesialskolene,  
med de begrensninger som følger av § 2, nr. 4, siste ledd, § 12, nr.  
1—2 og § 14 annet ledd, treffe beslutning om å overflytte en elev  
fra en spesialskole til en annen.

§ 18. Foreldre eller andre foresatte kan kreve at avgjørelser  
som direktøren for spesialskolene treffer etter §§ 14—17, blir fore-  
lagt for Overstyret.

Foreldre som har rett til å klage etter lov av 6. juni 1896 om  
behandlingen av forsømte barn, § 15, tredje ledd, eller som har  
benyttet den nevnte rett, kan ikke med heimel i denne paragrafs

23. novbr. første ledd klage over at deres barn blir opptatt i skole for barn  
Nr. 2. og ungdom med tilpasningsvansker.

Dersom et verjeråds anmodning om opptaking av et barn i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker blir avslått, kan verjerådet kreve at avgjørelsen blir forelagt for Overstyret.

### Kapitel 7. *Utgiftene.*

§ 19. Utgiftene til drift av spesialskole, derunder utgiftene til elevenes reiser til og fra skolen, og til opphold og klær for elever som bor på skolen, utredes av Staten.

Stortinget kan bestemme at den bykommune hvor en elev har hjemstavn, eller — når hjemstavnskommunen er et herred — fylkeskommunen, skal betale et nærmere fastsatt tilskott. Slikt tilskott skal ikke betales for elev som hører til omstreiferslekt, selv om eleven har hjemstavn.

Oppstår det tvist om hvor en elev har hjemstavn, blir tvisten avgjort etter bestemmelsene i lov av 19. mai 1900 om forsorgsvæsenet.

Når det på grunn av særlige forhold må ansees rimelig, kan Overstyret sette som vilkår for godkjenning av skole etter § 4, at Staten bare skal utrede en del av de utgifter som er nevnt i første ledd.

Stønad som elev ved spesialskole får etter denne paragraf, er ikke forsorgshjelp.

### Kapitel 8. *Forskjellige bestemmelser.*

§ 20. Kongen kan bestemme at grunn som en spesialskole trenger til skole, internat, lærerboliger, idrettsplass og hage- og gårdsbruk, kan kreves avstått mot erstatning etter skjønn dersom minnelig overenskomst ikke kan oppnås.

§ 21. Foreldre eller andre foresatte som uten gyldig grunn holder tilbake et barn eller en ungdom som har plikt til å møte ved spesialskole, straffes med bøter.

§ 22. Lov av 16. juli 1936 um folkeskulen på landet § 6, siste ledd og § 70, første ledd, og lov av samme dag om folkeskolen i kjøpstedenes § 4 siste ledd og § 63 første ledd, gjelder tilsvarende ved spesialskoler.

### Kapitel 9. *Ikrafttreden. Endringer i eldre lover.*

§ 23. Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 24. Fra den tid loven trer i kraft blir det gjort følgende endringer i eldre lover:

1. Lov av 6. juni 1896 om behandlingen av forsømte barn: 23. novbr.  
Nr. 2.

Betegnelsen «skolehjem» skal i alle de bestemmelser hvor den forekommer, endres til «skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker».

§ 19, første ledd skal lyde:

Når vergerådet treffer beslutning om å sette bort et barn, skal det samtidig bestemme på hvilken måte barnet skal anbringes. Dersom beslutningen går ut på at barnet skal anbringes i barnehjem eller liknende hjem, skal det angis hvilket hjem det gjelder.

§ 20, siste ledd, blir opphevet.

§ 21 skal lyde:

Når vergerådet treffer beslutning om å anbringe et barn i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, skal det gi slik melding som bestemt i loven om spesialskoler § 13, og regler gitt med hjemmel i denne paragraf.

Overskriften til kapittel IV skal lyde:

*Om tvangsskoler.*

§§ 27—37 blir opphevet.

§ 38 skal lyde:

Tvangsskole kan opprettes av den enkelte kommune eller av flere kommuner i forening. Planen må stadfestes av Kongen.

De i tvangsskole anbrakte barn oppholder seg der ikke bare i, men også utenfor undervisningstiden.

I tvangsskolen gis undervisning i de for folkeskolen bestemte fag. Elever som har nådd det foreskrevne mål, kan også få videregående undervisning. Elever som er over den skolepliktige alder og som er skikket for det, skal så vidt mulig få adgang til faglig opplæring.

Tvangsskolen står under samme overtilsyn som folkeskolen.

§ 39, første ledd, skal lyde:

Den som er satt bort i henhold til denne lov, står, dersom han ikke er anbrakt i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, under vergerådets myndighet og tilsyn til han har fylt 21 år.

§ 40, første ledd, skal lyde:

Det hører under det vergeråd som har besluttet å sette barnet bort, å treffe vedtak etter § 39.

§ 44 skal lyde:

Når et barn som er anbrakt i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, eller som er utskrevet derfra på prøve, for-

23. novbr.  
Nr. 2.

øver en straffbar handling etter at det har fylt 14 år, kan påtale unnlates på det vilkår at barnet blir tildelt en passende refselse i skolen.

I § 46 blir føyet til som nytt, annet ledd:

Hører barnet til omstreiferslekt, dekker Staten utgiftene.

§ 47 skal lyde:

Utgifter som følger av beslutning om å anbringe et barn i skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, og som ikke går inn under loven om spesialskoler § 19, blir dekket av staten.

§ 48 skal lyde:

Når et barn blir satt bort på annen måte enn i tvangsskole og skole for barn og ungdom med tilpasningsvansker, utredes utgiftene av den kommune hvis vergeråd har truffet beslutning om å sette bort barnet. Har barnet hjemstavn i en annen kommune, skal hjemstavnskommunen refundere utgiftene. Har barnet ingen hjemstavn, refunderer Staten utgiftene.

§ 46, annet ledd, gjelder tilsvarende.

2. Lov av 4. juni 1915 om døve, blinde og åndssvake barns undervisning, med tilleggslov av 21. juli 1916, blir opphevet.
3. Lov av 16. juli 1936 om folkeskolen på landet:

I § 31 blir føyet til som nytt nr.:

4. Læreren skal melda frå til skulestyret når han finn at eit barn berre med lita nytte kan fylgja opplæringa i folkeskulen, av di det:

- a. er dauvt eller svært tunghøyr, t,
- b. er blindt eller mykje veiksynt,
- c. har små evner.

Departementet gir nærare reglar om gjennomføringa av føresegna i fyrste leden.

§ 43, nr. 3, skal lyde:

Skulestyret skal senda slike meldingar som er fastsett i loven om spesialskoler § 13, og reglar som er gjevne med heimel i den.

§ 62 skal lyde:

Overtilsynet har tilsyn med lærarskulane.

4. Lov av 16. juli 1936 om folkeskolen i kjøpstedene:

I § 31 blir føyet til som nytt nr.:

4. Læreren skal underrette skulestyret når han finner at et barn bare med lite utbytte kan følge undervisningen i folkeskolen fordi det:

- a. er døvt eller har sterkt nedsatt hørsel,
- b. er blindt eller har sterkt nedsatt syn,
- c. har små evner.

23. novbr.

Nr. 2.

Departementet gir nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsen i første ledd.

§ 40, nr. 4, skal lyde:

Skolestyret skal sende slike meldinger som bestemt i loven om spesialskoler § 13, og regler gitt med hjemmel i den.

Ti har Vi antatt og bekreftet, liksom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 23. november 1951.

HAAKON

(L. S.)

Oscar Torp

Leif Østern

### Kongelig resolusjon.

23. novbr.

Lov om spesialskoler av 23. november 1951 trer i kraft fra 1. juli 1952.

Lov om utvidelse av grensene for kjøpstaden Trondheim. 23. novbr.  
Nr. 3.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets vedtak av 20. november 1951 sålydende:

§ 1. Fra 1. januar 1952 føres over til kjøpstaden Trondheim følgende områder av Strinda herred:

1. Et område av Byåsen beliggende mellom den tidligere bygrense og følgende nye grenselinje: Fra Dalhaugplass følger grensen forlengelsen av den tidligere bygrense Skjellbreia—Dalhaugplass rettlinjet i n.ø. retning til Byåsvegen, følger videre denne vgs vestside i n.n.ø. retning til bystein nr. 36.
2. Et område av Ladehalvøya beliggende mellom den tidligere bygrense og følgende nye grenselinje: Fra Nordlandsbanens skjæringspunkt med den tidligere bygrense ved Nidaros gård i ø.s.ø. retning langs nordsiden av jernbanens grunn til den skjærer den til Leangbukta rennende bekk, videre i nordlig retning etter denne bekk til Leangbukta og ut i Strindfjorden.

§ 2. Kjøpstadens nye grenselinje skal merkes med grensesteiner ved en åstedsforretning som holdes av personer Kommunal- og arbeidsdepartementet oppnevner. Forretningen stadfestes av Kongen.

23. novbr.      Utgiftene ved merkingen fastsettes av departementet og bæres  
Nr. 3.      av Trondheim kommune.

§ 3. De områder av Strinda herred som etter § 1 legges til kjøpstaden Trondheim (byutvidelsesområdene) skal fra 1. januar 1952 gå ut av landets matrikkel og i enhver henseende høre under kjøpstaden. Dog skal dette ikke ha noen virkning på den odel som 31. desember 1951 måtte hvile på jord i byutvidelsesområdene.

§ 4. Personer som 1. januar 1952 har hjemstavn i Strinda herred og som den dag bor — eller dersom de da er flyttet fra herredet — hadde sin siste bopel på byutvidelsesområdene, skal ha sin hjemstavn i Trondheim.

§ 5. De personer som 1. januar 1952 bor på byutvidelsesområdene, skal med omsyn til kommunevalglovens bestemmelser om kommunal stemmerett anses som bosatt i Trondheim fra det tidspunkt de sist tok bopel i Strinda herred.

§ 6. Den for terminen 1951—52 utliknede kommuneskatt deles mellom Strinda og Trondheim med en halvpart på hver.

Skolebarna på byutvidelsesområdene skal kunne fortsette skolegangen ut skoleåret i den skole de begynte året.

De utgifter som derved påføres Strinda for skolehold fra 1. januar til utgangen av skoleåret, skal Strinda få dekket av Trondheim.

§ 7. De som 1. januar 1952 i medhold av gjeldende lovgivning driver kjøpmannsnæring på byutvidelsesområdene, skal ha rett til å fortsette sin næring i Trondheim mot å melde seg for politimesteren i Trondheim og Strinda innen 1. mars 1952.

De som 1. januar 1952 i medhold av gjeldende lovgivning driver håndverksnæring på byutvidelsesområdene, skal ha rett til på disse områder å fortsette denne næring uten håndverksbrev mot å melde seg for byskriveren i Trondheim innen 1. mars 1952.

Vedkommende departement gir nærmere forskrifter til gjennomføring av bestemmelsene i denne paragraf og kan i særlige tilfelle dispensere fra følgene av å oversitte ovennevnte frister.

Omkostningene i forbindelse med gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragraf dekkes av Trondheim kommune.

§ 8. Bygninger på de områder som ved denne lov innlemmes i Trondheim nyter ikke godt av det nedslag i brannkontingenten som i medhold av lovgivningen om Norges Brannkasse er eller måtte bli tilstått bygninger innen de eldre byområder. Om og i hvilken utstrekning noe slikt nedslag skal tilstås noen del av bebyggelsen på de innlemmede områder, bestemmes etter reglene i lovgivningen om Norges Brannkasse.

§ 9. På byutvidelsesområdene skal det inntil annerledes bestemmes av vedkommende departement være tillatt å føre opp trebyg-

ninger i samsvar med reglene i §§ 114 og 115 i lov om bygningsvesenet av 22. februar 1924 nr. 2. 23. novbr.

Nr. 3

§ 10. Vedkommende departement bemyndiges til å treffe de forføyninger med omsyn til omberegning av de geistlige embets- og tjenestemenns lønner som byutvidelsen måtte gjøre nødvendig.

§ 11. Om og i tilfelle i hvilken utstrekning det skal foretas et økonomisk oppgjør mellom Trondheim kommune på den ene side og Sør-Trøndelag fylkeskommune og Strinda kommune på den andre siden avgjøres ved skjønn.

Skjønnsnemnda skal bestå av tre personer oppnevnt av Kommunal- og arbeidsdepartementet, som også bestemmer hvem som skal være formann.

For så vidt noen av partene innen 3 — tre — måneder etter avgivelsen av skjønnet forlanger overskjønn, skal dette avgis av en nemnd på 5 medlemmer hvorav Kommunal- og arbeidsdepartementet nevner opp to medlemmer, fylkesmannen i Sør-Trøndelag et medlem og Strinda og Trondheim kommuner hver et medlem. Kommunal- og arbeidsdepartementet avgjør hvem som skal være formann.

Medlemmene av skjønnsnemnda og eventuelt av overskjønnsnemnda skal være bosatt utenfor Sør-Trøndelag fylke.

Skjønnsnemndas avgjørelse treffes ved begrunnet kjennelse hvor også fastsettes terminene for betalingen av de eventuelle skjønnsbeløp. Kommunal- og arbeidsdepartementet gir nærmere regler for avholdelse av skjønnet.

Omkostningene som fastsettes av Kommunal- og arbeidsdepartementet, bæres ved skjønnet av Trondheim kommune og ved overskjønnet av den part som forlanger overskjønn. Forlanger flere parter overskjønn, deles omkostningene likt mellom partene.

Ti har Vi antatt og bekreftet, liksom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 23. november 1951.

HAAKON

(L. S.)

Oscar Torp

Leif Østern

Lov om forlenget gyldighet av og endring i 23. novbr. midlertidig lov av 3. desember 1948 om arbeids- Nr. 4.  
vilkår for hushjelp.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets vedtak av 20. november 1951 sålydende:

Følgende bestemmelser i midlertidig lov av 3. desember 1948 om arbeidsvilkår for hushjelp skal lyde:

23. novbr.

Nr. 4.

### § 1. Området for loven.

Denne loven gjelder for arbeidstaker som utfører vesentlig husarbeid i arbeidsgiverens heim og hushold. Arbeidstakeren kalles i denne loven hushjelp.

Loven gjelder likevel ikke for

- a. hushjelp som går inn under lov om arbeidervern eller mellombels lov om arbeidsvilkår for arbeidrarar i jordbruket;
- b. hushjelp som hører til arbeidsgiverens huslyd og er i slekt med ham eller hans samboende ektefelle i rett opp- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søsken, eller står i like nært adopsjons- eller svogerskapsforhold til dem;
- c. avtale om husarbeid ikke utover en måned for samme arbeidsgiver, se likevel § 14 punkt 1.

### § 3. Oppsiingsfrist.

Oppsiingsfristen er 14 dager når ikke annet er avtalt skriftlig. Fristen skal dog være minst en måned for hushjelp som har vært tilsatt i sammenheng hos samme arbeidsgiver i minst 5 år, og minst 3 måneder om slik tilsetting har vart i minst 10 år. Oppsiingsfristen skal være like lang for begge parter.

I oppsiingstida skal hushjelpen ha rett til å få lagt fritida til en slik tid på dagen at det blir mulig for henne å søke kontor for arbeidsformidling i den vanlige kontortida.

Blir hushjelp som bor hos arbeidsgiveren arbeidsufør på grunn av sjukdom eller ulykke som uten hennes skyld har rammet henne etter tilsettinga, kan arbeidsgiveren ikke av denne grunn si henne opp eller heve arbeidsavtalen med virkning før tidligst en måned fra arbeidsuførheten inntrådte. Tilsvarende innskrenking gjelder for hushjelpens rett til å si opp eller heve avtalen om husmora, eller den som er i hennes sted, blir arbeidsufør på grunn av uforskyldt sjukdom eller ulykke etter tilsettinga. Arbeidsuførheten, årsaken til den og tidspunktet da den inntrådte, kan kreves godtgjort ved erklæring fra lege.

Blir hushjelp som har rett til husvær gravid etter tilsettinga, kan arbeidsgiveren ikke av denne grunn så lenge graviditeten varer, si henne opp eller heve arbeidsavtalen med kortere frist enn en måned. Tilsvarende innskrenking gjelder for hushjelpens rett til å si opp eller heve avtalen om husmora, eller den som er i hennes sted, blir gravid etter tilsettinga. Graviditeten og tidspunktet da den inntrådte eller opphørte, kan kreves godtgjort ved erklæring fra lege.

### § 4. Utbetaling av lønn og fastsetting av lønnsnormer.

1. Den kontante delen av arbeidslønna skal betales i penger. Betaling skal skje minst to ganger i måneden om ikke annet er avtalt.

Blir det gjort fradrag i den avtalte kontantlønna, kan hus- 23. novbr.  
hjelpen kreve skriftlig oppgave over lønnsbeløpet og fradraga. Nr. 4.

2. Departementet kan oppnevne en nemnd som skal ha til oppgave  
å fastsette normer til rettleiing ved avtale om lønn til hushjelp.

Departementet kan for nærmere bestemte distrikter oppnevne  
utvalg som skal være rådgivende for nemnda.

Nemnda og de enkelte lokale utvalg skal sammensettes med  
en formann og like mange målsmenn for hushjelpene og arbeids-  
giverne.

Departementet fastsetter de nærmere regler for gjennom-  
føringa av disse bestemmelser.

§ 14 punkt 1 tredje ledd.

Disse reglene gjelder også for arbeidsforhold som ellers er  
unntatt fra denne loven etter § 1 andre leddet punkt c.

§ 19 punkt 1.

1. Denne loven trer i kraft 1. januar 1949 og skal gjelde til  
31. desember 1953.

## II.

Denne loven trer i kraft 1. januar 1952.

Den skal gjelde også for arbeidsavtaler som er inngått før loven  
trer i kraft.

Ti har Vi antatt og bekreftet, liksom Vi herved antar og be-  
krefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 23. november 1951.

HAAKON

(L. S.)

Oscar Torp

Leif Østern

Lov om at mellembels lov om arbeidsvilkår 23. novbr.  
for arbeidarar i jordbruket frå 3. desember 1948 Nr. 5.  
skal halda fram å gjelda, og om endringar i lova.

VI HAAKON, Noregs Konge, gjer kunnigt:

at Oss er fyrelagt vedtak frå Stortinget av 20. november 1951  
som lyder so:

## I.

I mellombels lov om arbeidsvilkår for arbeidarar i jordbruket  
skal etternemnde føresegnar lyda:

§ 9 punkt 2.

Er time-, dag- eller vekeløn avtala, skal utbetaling skje ein  
gong i veka. For akkordarbeid kan oppgjeret utsetjast til arbeidet  
er ferdig, men det skal kvar veke betalast eit forskot som er av-

§ 21 første led.

§ 30 punkt 1.

II.

Di hev Vi godkjent og stadfest, liksom Vi hermed godkjenner og stadfester dette vedtaket som lov, under Vår hand og riksseglet.

HAAKON

(L. S.)

Leif Østern

Utgiver: Statsrådsekretariatet.

Grøndahl & Søn's boktrykkeri, Oslo.



